

CIRKULÆR Ø

- lille skala organisering af cirkulær økonomi for bæredygtig udvikling

Det overordnede formål med projektet er at undersøge, hvordan arbejdet med cirkulær økonomi kan udvikles, forankres og skabe værdi på de danske små-øer:

Miljømæssig værdi i form af mindre affald og mindre ressourceforbrug,

Økonomisk værdi i form af at de samme produkter / materialer skaber værdi længere tid og mere end én gang, samt

Social værdi i form af fællesskab og grønne arbejdspladser.

Forskningsprojektet er finansieret af Landdistriktpuljen og varer fra november 2022 – februar 2024. Projektet tager fat i udfordringen med at udvikle konkrete strategier for cirkulær økonomi som løftestang for bæredygtig omstilling.

Danmark er karakteriseret ved et stort antal små øer og lokalsamfund, hvor de strategier, der er rettet mod større bysamfund og virksomheder ikke altid slår til.

Der er derfor behov for viden om, hvordan mindre lokalsamfund kan bidrage til at udvikle den cirkulære økonomi og styrke en lokal, bæredygtig udvikling.

Projektets 3 hovedaktiviteter:

1. Indsamling af eksisterende viden og projekter på danske øer samt internationale relevante cases.
2. Udveksling, udvikling og læring mellem to øer, der allerede har skabt erfaringer med cirkulær økonomi.
3. Forskningsformidling og bred formidling om udvikling af cirkulær økonomi til danske øer og andre små samfund.

Hvilket problem adresserer projektet?

Hvis Danmark skal nå målene om 70% reduktion af drivhusgasser inden 2030 kræver det en omstilling på mange forskellige niveauer. Et af dem handler om at ændre vores forbrugsmønstre. Danmark er det land i Europa, som producerer mest affald per indbygger (Eurostat). Det skyldes, at Danmark er et velstående land med en høj levestandard og et højt forbrug. En af måderne at nedbringe forbruget og affaldsmængderne på, er at arbejde med cirkulær økonomi.

Danske små-øer står ligesom mange andre mindre samfund over for en udfordring med en bæredygtig udvikling, der skal opretholde arbejdspladser, skoler og andre services. Cirkulær økonomi kan være en arena for at styrke forskellige former for eksisterende og nye fællesskaber, aktiviteter og jobskabelse, der skal styrke en lokal bæredygtig udvikling.

Det er projektets ambition at koble disse problemstillinger, og undersøge hvordan cirkulær økonomi kan realiseres i lille skala som en arena for lokal bæredygtig udvikling.

Hvordan arbejder vi med Cirkulær Økonomi?

Cirkulær økonomi gør op med den lineære økonomi, hvor vækst skabes gennem at udvinde, producere og forbruge ressourcer, der efterfølgende mister værdi. Projektet tager afsæt i tre grundstrategier, der skal fastholde værdien af ressourcerne (Jørgensen & Remmen 2018):

1. Slowing – der sætter fokus på at øge produktets levetid fx gennem vedligehold, nye ejerformer og reparationer. Her bevares værdien for den første eller følgende ejere.
2. Narrowing – der sætter fokus på at dække vores behov med færre produkter fx gennem deleøkonomi og fællesskaber, hvor ressourcer udnyttes mere intensivt.
3. Closing – der sætter fokus på genanvendelse og genbrug af ressourcer som fx haveaffald og kompost, emballage, byggeaffald, elektronik og metal. Men også upcycling fx af tøj, så det får nye værdier.

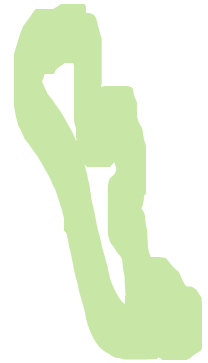
PARTERNE

Genskabet på Orø er en frivillig forening, der arbejder med at nedbringe mængden af affald på Orø. Genskabet har eksisteret som forening siden 2017, og har i samarbejde med Fors (det tværkommunale forsyningselskab) udviklet og driftet genbrugsbutikken Genskabet med effekter fra genbrugspladsen. Genskabet har også etableret en grej-bank og et gør-det-selv- værksted til aktiviteter som reparationscafé, upcyclingklub og workshops som fx Genkunst eller Brugt til nyt. Også det nye samarbejde ”Orø Fællesjord” kobler sig til disse ideer om bæredygtige lokale kredsløb og fællesskaber.

De udfordringer, som Genskabet diskuterer, handler om at udvikle og forankre de mange initiativer blandt de forskellige grupper på øen – fastboende og sommerhusejere og turister. Og at skabe grundlag for (delvist) lønnede arbejdspladser i sammenhæng med andre aktiviteter på øen. Se www.genskabet.dk

Fællesskabet Fanø er en gruppe borgere fra Fanø, som arbejder for at accelerere den grønne omstilling på øen. Gruppen udspringer af det §17 stk. 4 udvalg, som udarbejdede Fanø Kommunes første bæredygtighedsplan. Planen blev vedtaget i 2020. Efterfølgende har gruppen fortsat arbejdet med implementeringen af planen under navnet ”Fællesskabet Fanø”. Gruppen har ansøgt og modtaget midler fra Fanø Kommune til aktiviteter, som skal forankre planen hos de øvrige beboere på øen og kickstarte konkrete projekter.

Sammenslutningen af Danske Småøer peger på, at projektets afdækning af eksisterende id'er og løsninger til en bæredygtig omstilling og erfaringsudveksling øerne imellem er værdifuldt for øerne. Sammenslutningen bidrager med viden om eksisterende grønne aktiviteter og med formidling om projektet.

Nyforbyelse ApS er et lille rådgivningsfirma, stiftet i maj 2018. Ny Weisser fra Nyforbyelse faciliterer byudviklingsprocesser og eksperimenter og bidrager til at facilitere udveksling og udvikling af projekterne.

Aalborg Universitet er projektledere. Birgitte Hoffman og Michael Søgaard Jørgensen gennemfører forskning, undervisning og rådgivning om bæredygtig omstilling i praksis med afsæt i aktionsforskning og co-design med brugere/borgere og offentlige og private virksomheder.

Cirkulær Økonomi er et fokusområde i forskningsgruppen med udvikling af koncepter og strategier på nationalt, regionalt og lokalt plan. Fx gennem samarbejdet med bl.a. Repair Café Danmark samt kommuner og affaldsselskaber om udvikling af metoder og koncepter inden for lokale reparations- og deleøkonomistrategier samt analyse af borgernes køb af nye og brugte produkter og deres reparationsbehov og -erfaringer.

Hvis du vil vide mere,
kontakt: Birgitte Hoffmann
bhof@plan.aau.dk

